

Ulkomaalaisen työnteko-oikeus Suomessa

28.8.2018 Kelan kv. kesätilaisuus

Anna Kokkola
Ylitarkastaja
Maahanmuuttovirasto

Sisältö

Millä edellytyksillä ulkomaalainen henkilö voi työskennellä Suomessa?

- Kolmannen maan kansalainen
- EU-kansalainen

1. Kolmannen maan kansalainen

- Kolmannen maan kansalainen (muut kuin EU-valtion, Islannin, Liechtensteinin, Norjan tai Sveitsin kansalainen) tarvitsee oleskeluluvan oleskellessaan Suomessa yli 90 päivää
- Alle 90 päivän vierailuun tarvitsee viisumin, ellei kyseessä ole viisumivapaan maan kansalainen
- Pääsääntöisesti viisumilla tai viisumivapauden perusteella ei saa työskennellä Suomessa
- Maahanmuuttovirasto päättää oleskeluluvan myöntämisestä, Suomen edustustot viisumin myöntämisestä
- Lupaa haetaan ulkomailta Suomen edustustosta tai Suomesta Maahanmuuttoviraston palvelupisteestä
- Oleskelulupaa voi hakea myös sähköisesti

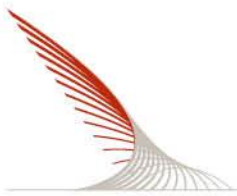

Oleskelulupa työnteon perusteella

- Mikäli henkilö haluaa työskennellä Suomessa tai harjoittaa yritystoimintaa, tarvitsee hän yleensä oleskeluluvan
- Oikea oleskelulupatyyppe riippuu siitä, minkälaista työtä henkilö haluaa tehdä
- Erilaisia työntekijän oleskelulupia voidaan myöntää mm. seuraavilla perusteilla
  - Au pair
    - Maks. 1 vuotta, ei myönnetä jatkolupaa
    - 17-30 vuotiaalle, asuu isäntäperheessä, ei isäntäperheen sukulainen
    - Vastineena ylläpidosta kevyt kodinhoitotyö
    - Ei ole ollut aiemmin au pairina
    - Ei koske kokopäiväistä kodin- ja lastenhoitoa

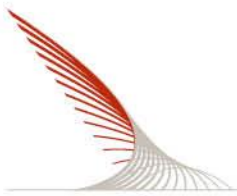
- Eritysasiantuntija
  - Edellyttää korkeakoulututkintoa ja erityisosaamista
  - Kuukausipalkka vähintään 3000 €/brutto
  - Ei koske omassa yrityksessä työskenteleviä
- Blue card (EU:n sininen kortti)
  - Työ vaatii korkeaa pätevyyttä ja edellyttää erityistä ammattipätevyyttä tai erityisosaamista
  - Ylempi korkeakoulututkinto
  - Kuukausipalkka vähintään 4663 €/brutto
  - Työ kestää vähintään vuoden ajan
- Harjoittelija
  - Perusteena valtioiden välinen sopimus, working holiday – sopimus, kansalaisjärjestöjen vaihto-ohjelma tai yrityksen sisäinen siirto
  - Maksimipituus 12-18 kk riippuen perusteesta

- Harjoittelun oltava palkallinen
  - Opiskelijat voivat tietyin edellytyksin suorittaa harjoittelun opiskelijan oleskeluluvalla (Suomessa tutkinnon suorittavat sekä vaihto-opiskelijat, jos suorittaa myös opintoja Suomessa)
- Urheilija, valmentaja, urheilutuomari
- Edellyttää ammattimaisuutta (esim. koulutus, urheiluseuran jäsenyys, ammatillinen työhistoria urheilun alalla) ja palkkaa (min. 1189 €/kk bruttona)
- Tieteellinen tutkimus
- Toimivat yleensä professorina, luennoitsijana tai tekevät väitöskirjaa
  - Mikäli saa ulkopuolista rahoitusta Suomesta tai kotimaastaan (esim. apuraha, palkka), katsotaan tutkijaksi.
  - Omalla kustannuksellaan jatko-opintoja tekevät katsotaan opiskelijoiksi

- Palkka vähintään työehtosopimuksen mukainen, vähintään 1189 €/kk (2018)
- Yrityksen sisäinen siirto (ICT ja Mobile ICT)
  - Yrityksen tai yritysryhmän sisäinen siirto
  - Johtaja, asiantuntija (maks. 3 vuotta) tai harjoittelija (maks. 1 vuosi)
  - Jos henkilöllä on toisen EU-valtion ICT-lupa sisäisen siirron perusteella, voi hakea liikkuvaa ICT-oleskelulupaa
- Yrittäjä
  - Yrittäjiä ovat yksityinen elinkeinonharjoittaja, avoimen yhtiön yhtiömies, kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies, osuuskunnan jäsen, jolla on rajaton lisämaksuvelvollisuus, osakeyhtiössä johtavassa asemassa oleva henkilö, joka omistaa vähintään 30 prosenttia yhtiön osakkeiden tuottamasta äänimäärästä (tai vastaava määräämisvalta)

- Oleskeluluvan myöntäminen yrittämisen perusteella edellyttää työskentelyä yrityksessä, pelkkä omistaminen ei riitä
  - Yritystoiminnan on oltava kannattavaa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) arvioi, onko toiminta kannattavaa ja hakijan toimeentulo turvattu
  - Yritys on rekisteröitävä PRH:n kaupparekisteriin
  - Startup-yrittäjän tulee hankkia Business Finlandin myönteinen lausunto ennen oleskeluluvan hakemisesta
- Muu ansiotyö
- Muun työnteon perusteella voi hakea oleskelulupaa, mikäli
    - Henkilö tulee työskentelemään aatteellisen tai uskonnollisen yhteisön palveluksessa
    - Henkilö työskentelee ammattimaisesti taiteen alalla
    - Henkilö on suorittanut tutkinnon Suomessa

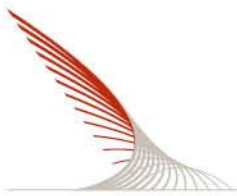
Työntekijän oleskelulupa (TTOL)

- Mikäli työnteko ei ole mahdollista edellä mainittujen perusteiden mukaan, tulee henkilön hakea työntekijän oleskelulupaa
- Edellyttää työsopimusta tai sitovaa työtarjousta
- Oleskelulupaa liittyy saatavuusharkinta
  - työnantajan on selvitettävä, onko kyseiseen tehtävään saatavilla kohtuullisessa ajassa työvoimaa Suomesta tai EU/ETA-alueelta
  - Työ- ja elinkeinotoimisto selvittää, onko toimeentulo riittävä ja onko työvoimaa saatavilla EU/ETA-alueelta
  - Maahanmuuttovirasto tekee lopullisen päätöksen
- Lupa oikeuttaa työntekoon joko tietyllä ammattialalla tai tietyn työnantajan palveluksessa

Kausityöntekijät

- Vuoden 2018 alusta voimaan tullut kausityölaki
- Maatalouden ja matkailun alalla tehtävä työ, jota tehdään tiettyinä vuodenaikoina
- Mikäli työ kestää alle 3 kk
  - Viisumivelvollisen maan kansalainen: hae edustustosta kausityöviisumia
  - Viisumivapaan maan kansalainen: hae Maahanmuuttovirastosta kausityötodistusta
  - Metsämarjojen poimijat (ei työsopimusta) eivät tarvitse todistusta työskentelyyn, mutta tarvitsevat mahdollisesti tavallisen viisumin, mikäli tulevat viisumivelvollisesta maasta
- Mikäli työ kestää 3- 6 kk
  - Hae kausityölupaa Maahanmuuttovirastosta

- Mikäli työ kestää 6 – 9 kk
  - Hae kausityölupaa Maahanmuuttovirastosta
  - TE-toimisto tekee ensin osapäätöksen, minkä jälkeen Maahanmuuttovirasto tekee päätöksen

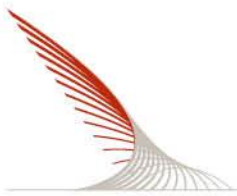

Työnteko-oikeus ilman oleskelulupaa

- Tietyissä tehtävissä työskentely ei edellytä oleskelulupaa
- Maassa oleskelun on kuitenkin oltava laillista (viisumi, viisumivapaus, toisen Schengen-oleskelulupa)
- Seuraavia töitä voi tehdä ilman oleskelulupaa kun oleskelu kestää enintään 90 päivää:
  - Tulkki, opettaja, asiantuntija, urheilutuomari (edellyttää kutsua tai sopimusta)
  - Ammattitaiteilija, -valmentaja tai urheilija, tai näiden avustavaan tai huoltavaan henkilökuntaan kuuluva
  - tutkija jos henkilö tulee Suomeen toisessa jäsenvaltiossa solmitun tutkijadirektiivin mukaisen vastaanottosopimuksen perusteella tutkijadirektiivissä tarkoitetun tieteellisen tutkimushankkeen suorittamista varten
  - tuote-esittelijä tai elokuvatyöntekijä, kun työnantajalla tai toimeksiantajalla ei ole toimipaikkaa Suomessa

- Olet merimies ja työskentelet joko kauppa-alusluetteloon merkityllä aluksella tai, tultuasi palvelukseen muualla kuin Suomessa, aluksella, joka pääasiassa liikennöi ulkomaisten satamien välillä.
- Olet toisessa EU/ETA -valtiossa toimivan yrityksen vakituinen työntekijä ja tulet Suomeen suorittamaan palvelujen tarjoamisvapauden piiriin kuuluvaa tilapäistä hankinta- tai alihankintatyötä. Edellytyksenä on lisäksi, että sinulla on mainitussa valtiossa oleskeluun ja työntekoon oikeuttavat luvat, jotka ovat voimassa työn päätyttyä Suomessa.
- Olet ulkomaisessa omistuksessa tai hallinnassa olevan moottoriajoneuvon henkilökuntaan kuuluva, kun
  - kuljetat ajoneuvoa, jonka rajan ylittävä kuljetus viedään määräpaikkaan tai haetaan lähtöpisteestä, tai
  - liikennöinti Suomessa liittyy säännölliseen reittiliikenteeseen paikkakuntien välillä, joista ainakin yksi sijaitsee ulkomailla ja

- sinulla ei ole asuinpaikkaa Suomessa.
  - Olet ulkomailta Suomeen suuntautuvan seuramatkan matkanjohtaja.
- Turvapaikanhakijoilla on oikeus tehdä työtä, kun
  - Hänellä on rajanylitykseen oikeuttava matkustusasiakirja ja hän on oleskellut Suomessa kolme kuukautta
  - Hänellä ei ole matkustusasiakirjaa, mutta hän on oleskellut Suomessa kuusi kuukautta

Työskentely muulla kuin työperusteisella oleskeluluvalla

- Suurin osa oleskeluluvista oikeuttaa työskentelemään Suomessa
- Työnteko-oikeus voi olla rajoittamaton (esim. A-lupa perhesiteen perusteella, pysyvä lupa) tai rajoitettu (esim. opiskelijat)
- Työnteko-oikeuden laajuus ja peruste käy ilmi päätöksestä sekä oleskelulupakortista

Yleistä oleskelulupiin liittyvästä työntekooikeudesta

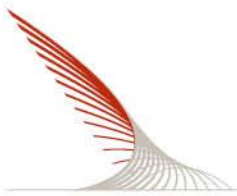
- Työntekooikeus voi olla rajoittaman tai rajoitettu ajallisesti, työnantajakohtaisesti tai ammattialakohtaisesti
- Työntekooikeus alkaa vasta kun asiassa on tehty päätös. Tätä ennen ei saa työskennellä, ellei kyse ole sellaisesta työstä, jota voi tehdä ilman oleskelulupaa
- Työntekooikeus jatkuu jatkolupahakemuksen käsittelyn aikana edellisen oleskeluluvan mukaisesti, mikäli oleskelulupahakemus on jätetty vireille ennen edellisen luvan vanhentumista

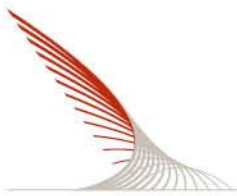
EU-kansalaiset

- EU-valtion, Liechtensteinin tai Sveitsin kansalainen ei tarvitse oleskelulupaa Suomeen
- Hänen tulee rekisteröidä oleskeluoikeutensa Maahanmuuttovirastossa, mikäli oleskelu Suomessa kestää yli 3 kuukautta
- Rekisteröintiä voi hakea mm. työnteen perusteella
- Työsuhteen tulla olla alkanut ennen rekisteröintiä, työsopimus esitettävä
- Pohjoismaan kansalaiset rekisteröivät oleskelunsa maistraatissa

Lisätietoja

- Migri.fi (Hakemusopas)
- Palvelunumerot
  - 0295 419 621 (Työntekijän, yrittäjän ja tutkijan ensimmäinen oleskelulupa ja jatkolupa), ti, ke ja to klo 10-11
  - 0295 419 629 (EU-kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröinti ja hänen perheenjäsenensä oleskelukortti), ti, ke ja to klo 10-11
  - 0295 419 600 (Asiakaspalvelu), ma-pe 9-15
- Sähköisen hakemuksen käsittelyvaiheen voi tarkastaa myös sähköisen asioinnin (enterfinland.fi) kautta

Kiitos!

